9 Teknisk

Drift

	9 TEKNISK	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Regnskap
Ansvar	Alle tal i heile 1 000	2021	2021	2021	2020
3110	BUSTADTILSKOT HUSBANKEN	-	-	-	- 50
5000	BYGGESAK (Sjølvkost)	1 304	779	779	- 25
5100	EIGEDOMSAVDELING	37 703	38 095	34 396	36 499
5300	BRANNVERN	8 593	9 360	9 304	6 143
5310	FEIING OG TILSYN (Sjølvkost)	- 0	-	-	- 411
5400	KOMMUNALT KARTVERK	1 739	2 108	1 826	2 441
5410	OPPMÅLINGSFORRETNING (Sjølvkost)	17	-	-	- 29
5500	REGULERING	1 691	24	-	346
5510	PLAN	749	700	700	747
5520	GRUNNKJØP	1 436	542	542	1 012
6000	OPPARBEIDING UTBYGGINGSOMRÅDER	- 1 343	- 1 847	- 1 847	- 1 272
6100	VEGANLEGG	8 131	7 897	7 941	6 615
6200	VASSFORSYNING (VAR)	593	215	-	349
6300	AVLØP OG RENSING (VAR)	1 114	157	-	789
6350	SLAMTØMMING (VAR)	- 591	-	-	- 97
6400	RENOVASJON (VAR)	973	-	-	13
	Sum gruppeansvar: 9 TEKNISK	**62 109**	**58 028**	**53 641**	**53 071**

Eininga omfattar ansvarsområda som vist i rekneskapsoversikta ovanfor. Avviket i regnskapet som gjer at sjølvkostområda ikkje går i null etter avsetning/bruk av fond, skuldast forskjellen mellom bokførte avskrivingar og avskrivingar i sjølvkostmodellen.

Overblikk - utfordringar

Gjøsund næringsområde.

Målsettinga for området - *nasjonal fiskerihamn* - er politisk avklart i gjeldande reguleringsplan for området. Mudringsprosjektet ferdigstillast hausten 22 og vi går no inn i avgjerande fase med behov for kartlegging av kritiske suksessfaktorar. Denne fasen vurderast som avgjerande for å kunne bygge- og utvikle den mest optimale fiskerihamna og tilstøytande område. I avklaringsfasen skal alle relevante aktørar konsulterast. Gjøsund utvikling vurderast som ein naturleg partner i denne avklaringsfasen. Avklaringsfasen skal munne ut i ein *masterplan* for området. Masterplanen må vere avklarande innen to hovutema:

1. Funksjonell- og romleg avklaring:

Kva for spesialfunksjonar må hamna kunne tilby (strøm, gass, saltlager, tørrlager, fryseri, mannskapshotel, utrustning, handtering-/rensing ballastvatn, anna avfallshandtering, dagbasseng ferskvassforsyning, merkantile funksjonar mm) og *i kva omfang* no og i framtida. *Kva for plassering* vil gi beste funksjonalitet. I utgangspunktet forutsetter ein at slik utvikling kan skje innanfor rammene av gjeldande plan for området. Ein må imidlertid vere opne for å måtte endre plan dersom denne ikkje svarar til behovet.

1. Tidsmessige- og rekkefølgemessige avklaringar:

Når skal ein ta dei ulike delane av næringsområda i bruk. Når er det aktuelt å etablere dei ulike funksjonane. Bærekraftsmåla er førande for å kunne utvikle ei grøn hamn. Å sikre grøne løysingar (eks. energibærarar) som pr. dato ikkje er implementert i næringslivskjeda er utfordrande. Ein må difor også sikre fortsatt fosile løysingar i ein mellomfase. Rettidig inn-/utfasing av slike funksjonar må sikrast.

Parallelt med arbeidtet fram mot masterplan må *kommunen* avklare korleis ein skal forvalte sitt eigarskap – kor vidt dette skal skje gjennom direkte fråsal eller utleige, gjennom kommunalt foretak, aksjeselskap eller anna.

Bygg- og eigedomsforvaltning.

Kommunen har eit bygningsmessig vedlikehaldsetterslep på om lag kr. 100 mill. Etterslepet er eit resultat av notorisk underfinansiering over mange tiår i ein målestokk og omfang som med rette kan kallast *styrt forfall*. Dette er eit paradoks all den tid byggkvalitet har direkte påverknad på teneste- kvaliteten som utførast i same bygg. Manglande synleggjering-/kopling mellom behovsvurderingar i budsjettarbeid og aviksmeldingar frå tenestene i budsjettåret er uholdbar.

I eit bærekraftsperspektiv fordrar rasjonell byggforvaltning meir enn rein funksjons-/verdibevarande vedlikehald. Gitt at ein skal kunne maksimere det enklete bygg sin brukstid/nytteverdi må ein ha midlar til oppgradering for for å møte endra krav til funksjon (brukstilpasning) og energibruk. Pr. i dag har ein ikkje resursar til dette - og har heller ikkje hatt dette over lang tid. Samla sett "forbruker" ein byggningsmassen mykje raskare enn forventa levetid, med tilsvarande hyppigare- og totalt sett fordyrande syklus av sanering/nybygg.

Kommunen forvaltar ikkje bygningsmassen på ein berekraftig måte. Utgiftene som skal til for å bevare verdiane må tilpassast det økonomiske handlingsrommet. Finansiering av verdibevaring for heile bygningsmassen må skje over fleire periodar.

Organisatorisk må ein endre fokus- og arbeidsmåte frå *driftsfinansiert-* til *formuesbevarande forvaltning*. Dagens organisering av byggforvaltninga må difor revurderast og sjåast i samanheng med kommunens totale eiendomsporteføljge i eit næringsperspektiv. Ein bør starte opp dette arbeidet i løpet av 2022.

Vidare er det behov for avklaringar i overordna planar for framtidig tenestestestruktur både innanfor skule og helse. Det er difor viktig at det gis politiske styringssignal i den pågåande rulleringa av kommuneplanens samfunnsdel. Tilsvarande har teknisk eining klare forventningar om konkrete prioriteringar i arealdelen.

Kommunen må vurdere alternative måtar å dekke behovet for omsorgsbustader og – institusjonar tilpassa endrinane i alderssamansetninga vi har i vent. Kommuneplanen sin samfunnsdel må ta opp i seg føringar for ei slik venta utvikling.

Sjølvkostområda - generelt.

Ansvarsområda er, med unntakl av veiledningsplikta etter lova, sjølvfinansierande. Det enkelte sjølvkostområde påvirkar difor i liten grad kommunens drifts-/innvesteringsbudsjett. Ein føresetnad er imidlertid at gebyrnivået over tid dekker kostnadane.

Sjølvkostområda er del av det samla kostnads-/avgiftsnivået for innbyggarar og næringsverksemder i kommunen. Vi er no inne i ei periode med stor kostnadsuke for privatushaldningar og næringsverksemder. Opptrapping av gebyrnivå/aktivitetsnivå bør så langt råd er skje gradvis etter ein overordna plan.

Finansieringsregime sjølvkost VAR – utbyggingstakt samt kvalitetsheving.

VAR- området vil vere eit nasjonalt «vekstområde» i åra framover - jf. auka krav til rensing, utbedring av tilstand på eksisterande leidningsnett, forsyningssikkerhet mm. Innvesteringstakt og nivå på driftskostnader påverkast også av utvikling i kommunens busetnadsstruktur – jf samfunnsdel-/arealdel kommuneplan.

VAR (Vatn, Avløp, Renovasjon) er eit av sjølvkostområda og vert finansiert gjennom årsgebyr frå abonnentane. Opprusting- og utbyggingstakt forutset vesentleg auke i gebyra dei komande åra. Det er behov for ein tettare prosess mellom politikk og administrasjon gjennom budsjettåret for å sikre tilstrekkeleg kunnskaps- og beslutningsgrunnlag.

I snitt utgjorde gebyrnivået for VAR-området i Giske (året 2021) 71 % av landsgjennomsnittet, 71% av kostragruppe 01 (Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter), 60 % av gebyrnivået til Sula kommune og 86 % av gebyrnivået til Ålesund kommune.

Akutt behov for oppbemanning sjølvkost Byggesak

Situasjonen på byggesak har over lengre tid vore kritisk med store utfordringar i forhold til restansar. Etter ein periode med sjukefråver, oppsigelse og permisjonar har ein gått frå vondt til verre. Situasjonen pr. i dag er uholdbar både for dei tilsette og ikkje minst den enkelte søkjar.

Nivået på antal dispensasjonar som gis er alarmerande høgt – både i forhold til tilsvarande nivå i nabokommunene og nasjonalt nivå. Dispensasjonssaker er særs arbeidskrevjande. Antalet dispensasjonar som gis vurderast som ein viktig forklaringsfaktor på manglande evne til å forsere saksmengda. Det er difor akutt behov for å oppbemanne byggesak med ei ny stilling i løpet av 2022.

Behov for retning og prioritering i overordna planar.

Det er behov for større grad av prioritering/spissing av retningsval i overordna planar - både for det som gjeld framtidig busetnads- og næringsstruktur samt kommunal tenestestruktur. Politisk *eigarskap* ein føresetnad for *implementering* av retningsvala i planperioden.

Utfordringar og måloppnåing

Utfordringar	Kva er gjort (maks 3 linjer)	Resultat og/eller effekt (maks 3 linjer)
Korona	A. Heimekontor – periodevis. B. Forsterka reinhald gjennom innleige av vikarar	A. Sømløs overgang – minimal innvirkning. B. Redusert fare for smittespreiing.
Bemanning byggesak særs kritisk grunna sjukdom, permisjon, oppseiing.	Maksimalt fokus på sakshandsaming samt kjøp av tenester frå privat firma. Etter juni-juli er bemanningssituasjone bedra seg grunna permisjonsperiode avslutta.	Tidsbruk pr. sak på same nivå som 2020. Noko tap av gebyrinntekter grunna oversitting av fristar.
Tilrettelegging for utvikling av Gjøsund næringsområde	A. Mudringsprosjektet er godt i gang og skal etter framdriftsplan ferdigstillast hausten 22. B. Prosess starta opp med målsetting om utarbeidng av masterplan i løpet av 22 C. Tidlegare solgt tomt er tilbakeført til kommunen frå HTR Eiendom AS	A. Ein kan starte opp arbeidet med etablering av sjøfront i form av kaier. Fleire av aktørane i sundet har starta opp førebuande arbeid. B. Masterplan er ein føresetnad for målretta utvikling av Gjøsund hamn som ei nasjonal - grøn - fiskerihamn. C. Tomta er no fristilt og framtidig bruk kan planleggast som del av kommunens øvrige areal.
Midlar til forvaltning drift og vedlikehald av kommunale bygg er kritisk lågt.	Driftsrelaterte oppgåver prioriterast.	Manglande verdibevarande forvaltning/vedlikehald er over tid ikkje berekraftig.
Fullføring av skuleprosjektet - endring skulestruktur	Ombygging av Godøy skule samt etablering av skule-/klasseromspaviljonger på Valderøya	Bygningsmessige endringar - del av strukturendringr gjennom flytting av ungdomsskuleelevar frå Godøya til Valderøya samt flytting av barneskuleelevar frå Alnes til Godøya. Godøy barneskule nedlagt.

Bærekraftsmål

Overordna planarbeid: Rasjonell disponering av tilgjengelege areal til utbyggingsføremål. Langsiktig forvaltning av LNF-områda. Betre grunnlag for planlegging- og forvaltning av sjøområda gjennom kartlegging (marine grunnkart).

Regulering: Rasjonell utnytting av byggeområda samtidig som ein fortsatt legg til rette for gode bumiljø og lengst mogleg butid i eigen bustad.

Utbygging- og vedlikehald av teknisk infrastruktur: Dimensjonering av teknisk infrastruktur som stettar framtidige krav/behov (rensing av kloakk, handtering av overvatn/flomvatn, reduksjon av lekkasjer i vassforsyninga).

Gjennom myndighetsutøvelse i konkrete søknadspliktige tiltak; oppfylle lova sin føremålsbestemmelse om bærekraft - jf plan- og bygningslova § 1.

Forvaltning av bygningsmasse: Gjennom god forvaltning å realisere det enkelte bygg sin ibuande levetid/potensiale.

Grøn havn - Gjøsund nasjonale fiskerihavn: Legge til rette for "grøne løysingar" på kommunens næringsareal som td straum, gass, hydrogen, ballasthandtering (tømming/rensing/fylling), internlogistikk.

Koronaåret

Reinhald har vore krevjande, men totalt sett løyst på ein god måte - både gjennom anskaffelse av smitterobot og tilkallingshjelp. Etter tilbakemelding frå reinhaldsleiar er det imidlertid eit generelt behov for større fokus- og opplæring/kursing av reinhaldspersonellet i smittevern. Dette både som kompetanseaukande tiltak for tenesta og som tiltak for å trygge den enkelte tilsette gjennom bedre å kunne vurdere eigen smitterisiko. Særleg i starten av pandemien var det mange spørsmål og tildels uro blandt enkelte av dei tilsette.

Det har vore eit krevjande år også for bygg- og eigedomsavdelinga med auka arbeidsmengde grunna ombyggingar og andre bygningsmessige tilpassingar.

Dei øvrige tenestene har så og seie vore upåverka. For kontortilsette kunne ein så og seie omgåande gå over til heimekontor med fasilitering av intern-/eksternmøter via teams. Pr. i dag er det kun unntaksvis-/periodevis at enkelte tilsette har heimekontor.

UTVALDE KOSTRATAL

Kommunalt avløp

Nøkkeltall	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Årsgebyr for avløpstenesta - ekskl. mva. (kr)	Kr.	3074	3394	6454	4761	4435

Kommunal vassforsyning

Nøkkeltall	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Årsgebyr for vassforsyninga - ekskl. mva (kr.)	Kr	2459	2566	4053	3814	4033

Husholdningsavfall

Nøkkeltal	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Årsgebyr avfallstenesta - ekskl. mva. (kr)	Kr	2 690	3 320	3318	3001	3140

Samferdsel

Nøkkeltal	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Brutto driftsutgifter til gatebelysning pr kilometer belyst veg (kr)	Kr	22 829	14 777	14 482	21 420	25 553
Netto driftsutgifter til kommunale vegar og gater pr km (kr)	Kr	77 368	168 590	184 603	115 170	165 922

Eigedomsforvaltning

Nøkkeltal	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Utgifter til vedlikehald pr. kvadratmeter (kr)	Kr	36	76	19	90	107
Herav utgifter til reinhald	Kr	143	71	125	172	166
Herav energi- kostnader pr. kvadratmeter	Kr	49	97	59	103	99

Byggesak

Nøkkeltal - Tal frå 2020: (X)	Enhet	Giske	Ålesund	Sula	Kostragruppe 01	Landet uten Oslo
Andel av innvilga byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	%	(85)	(25) 39	(..) 17	(23) 24	(17) 20
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	Dagar	(78)	(65) 82	(65) 58	(42) 46	(39) 42
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	Dagar	(18)	(33) 22	(21) 18	(20) 21	(17) 18
Sjølvkostgrad i byggesaker (prosent)	Prosent	(99)	(87)	(84)	(77)	(79)